

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории
Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ, доктори
илмҳои таърих, профессор

Ғаффорӣ Н.У.

соли 2021

ХУЛОСАИ

кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ

Диссертатсияи Холиқов Фирдавс Алиевич дар мавзӯи: «Амниятӣ иттилоотӣ ҳамчун омили таъмини амниятӣ миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ дар кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ омода гардидааст.

Дар давраи омода гардидани диссертатсия Холиқов Фирдавс Алиевич унвонҷӯи кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ маҳсуб меёфт. Холиқов Фирдавс Алиевич соли 2009 Донишгоҳи давлатии миллии Тоҷикистонро бо ихтисоси «муносибатҳои байналхалқӣ» хатм намудааст (Дипломи ДТО №0038552). Аини замон ба хайси омӯзгори кафедраи сиёсатшиносӣ ва муносибатҳои байналмилалӣ Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Н.Хусрав ғаъолият намуда истодааст.

Имтиҳонҳои номзадӣ аз фанҳои забони англисӣ 5 декабри соли 2020 бо баҳои 5 (аъло) ва таърих ва фалсафаи илм 5 майи соли 2021 бо баҳои 5 (аъло) супорида шудаанд.

Роҳбари илмӣ – доктори илмҳои фалсафа, профессор Гулаҳмедов Мусамир.

Диссертатсияи Холиқов Фирдавс Алиевич дар чаласаи васеи кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ муҳокима гардида, барои ҳимоя тавсия шудааст. Иштирокчиёни чаласа диссертатсияи мазкурро муҳокима ва баррасӣ намуда, хулосаҳои зеринро пешниҳод намуданд:

Диссертатсияи Холиқов Фирдавс Алиевич ба омӯзиши яке аз масъалаҳои муҳимтарини ҳаёти сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон бахшида шудааст. Дар шароити ташаккулёбии фазои иттилоотии глобалӣ ва рушди технологияҳои иттилоотӣ таҳқиқи масъалаҳои гуногуни таъмини амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон мавзӯи хеле мубрам мебошад. Таҳлили воқеаҳои сиёсии тӯли ду даҳсолаи охир рухдода нишон медиҳад, ки рушди технологияҳои иттилоотӣ ва ташаккулёбии муносибатҳои нави иттилоотӣ на танҳо заминаи рушди ҳаёти ҷамъиятӣ, балки омили бесуботкунандаи давлату ҷомеа ба шумор мераванд. Ҷангҳои иттилоотӣ, ҳучумҳои иттилоотӣ, назарфиребии сиёсӣ ва таъсири манфӣ расонидан ба афкори ҷамъиятӣ, паҳн намудани ғояҳои тундгароӣ ва ифротгароӣ, кӯшиши аз хориҷи кишвар ташкил намудани инқилобҳои ранга ва табaddулоти давлатӣ зухуроте мебошанд, ки суботи сиёсии ҷомеаро халалдор месозанд. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон низ чунин равандҳо ва омилҳои манфиро мушоҳида намудан мумкин аст. Ташкилотҳои террористӣю экстремистӣ барои ҷалби ҷавонон ба сафҳои худ, зиёд намудани пайравону ҳаммаслакон, дар муқобили давлату ҳукумат сафарбар намудани кишрҳои гуногуни ҷомеа, ба вучуд овардани бухронҳои сиёсӣ ҳамарӯза дар муқобили манфиатҳои миллии Тоҷикистон ҳучумҳои иттилоотӣ анҷом медиҳанд. Ташкилотҳои террористӣю экстремистии Ҳизби наҳзати исломӣ ва Гурӯҳи 24 бо истифода аз шабакаи интернет ва дигар воситаҳои иртиботӣ кӯшиш намуда истодаанд, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон табaddулоти давлатӣ ва ё инқилоби ранга ташкил намоянд. Ин ва дигар омилҳои бо технологияҳои иттилоотӣ алоқаманд бори дигар аз мубрамияти омӯзиши ин масъала дарак медиҳанд.

Муаллиф дар таҳқиқоти худ паҳлуҳои гуногуни амнияти иттилоотиро таҳлилу баррасӣ намуда, масъалаи мазкурро аз ду лиҳоз баҳогузорӣ кардааст. Аввал ин, ки рушди технологияҳои иттилоотӣ ва дар сатҳи зарурӣ истифода

намудани онҳо имкон медиҳад, ки инкишофи соҳаҳои гуногуни ҳаёти ҷамъиятӣ дар сатҳи зарурӣ ба роҳ монда шаванд. Дар ин маврид қафомонии иттилоотию технологӣ ва дар сатҳи зарурӣ қарор надоштани ташаккулёбии инфрасохтори иттилоотии ҷомеа ҳамчун падидаи манфӣ муаррифӣ карда мешавад. Аз ҷониби дигар, муаллиф ба пайдоиши таҳдиду хатарҳои таваҷҷуҳ намудааст, ки онҳо дар заминаи истифодаи интернет ва технологияҳои иттилоотӣ пайдо мешаванд. Дар маҷмӯъ, хулосаи муаллиф ин аст, ки дар шароити муосир имконияти ҳам ба фоидаи инсоният ва ҳам бар зарари он истифода намудани иттилоот ба вуҷуд омадааст. Дар робита бо ин масъала дар диссертатсия ба субъектҳои таъмини амният ва субъектҳои таҳдид диққати зарурӣ дода шудааст. Субъектҳои таъмини амният иттилоотро на танҳо ба фоидаи ҷомеа, балки барои таъмини ҳолати ҳимоятшавандагии манфиатҳои миллӣ истифода менамоянд. Субъектҳои таҳдид бошанд иттилоотро барои зарару зиён расонидан ба рақибони худ ва афзоиш додани осебпазирии онҳо ба қор мебаранд. Чунин тарзи баррасии масъала ба муаллиф имконият додааст, ки ташкилотҳои террористиро экстремистиро яке аз субъектҳои хатарнокӣ замони муосир муайян намояд. Ин аст, ки яке аз параграфҳои диссертатсия ба таҳқиқи терроризми иттилоотӣ бахшида шуда, хавфу хатари он ба амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ошқор карда шудааст.

Дар диссертатсияи мазкур бо мисолҳои мушаххас рушди бемайлоии технологияҳои иттилоотӣ нишон дода шудааст. Инчунин муаллиф барои асоснок намудани фарзияҳои худ натиҷаҳои илмии таҳқиқоти олимони соҳаро ба таври фаровон истифода намудааст. Адабиёти илмии дар рафти таҳқиқот таҳлилгардида пурра ба омӯзиши масъалаҳои гуногуни амнияти иттилоотӣ бахшида шудаанд. Тавсияҳои амалии муаллиф хеле муҳим ва саривақтӣ мебошанд. Махсусан, масъалаҳои баланд бардоштани маданияти иттилоотии ҷомеа ва ташаккули тафаккури танқидии ҷавонон дар шароити имрӯза хеле муҳим ва саривақтӣ ба шумор мераванд.

Дар таҳқиқоти мазкур бо дарназардошти равандҳои сиёсии солҳои охир масъалаи таъмини амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити зуҳури таҳдиду хатарҳои нави ҷаҳонӣ мавриди омӯзиш ва таҳқиқ қарор дода шудааст. Дар диссертатсияи Холиқов Ф.А. дар заминаи таҳлилу баррасии

дигаргуниҳои технологию иттилоотӣ хусусиятҳои муҳимми амнияти иттилоотии замони муосир муайян карда шуда аст; алоқамандии амнияти иттилоотӣ бо соҳаҳои дигари амният аниқ гардида, дар асоси ин гуна алоқамандӣ амнияти иттилоотӣ ҷузъи ҷудонашавандаи амнияти миллӣ муаррифӣ шудааст; таҳдидҳои иттилоотӣ мавриди омӯзиш қарор дода шуда, дар заминаи таҳлилу баррасии онҳо шаклҳои зоҳиршавии таҳдидҳои иттилоотӣ муайян карда шудаанд; заминаҳои ташаккулёбии муборизаҳои иттилоотии замони муосир муайян гардида, таъсири онҳо ба амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон нишон дода шудаанд; зарурият ва муҳимияти таъмини амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити рушди бемайлони технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ нишон дода шудаанд; ташаккули тадриҷии терроризми иттилоотӣ ва таҳдиду хатари он ба амнияти миллӣ ва суботи сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон нишон дода шудааст.

Маводи диссертатсия дар раванди таълими фанҳои сиёсатшиносӣ, амнияти миллӣ, сотсиология ва равандҳои сиёсӣ, инчунин дар таҳияи барномаҳои таълимӣ ва китобҳои дарсии фанҳои мазкур метавонад истифода шавад. Хулосаҳо ва натиҷаҳои асосии диссертатсия барои таҳқиқи минбаъдаи амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва пешгирии таҳдидҳои иттилоотӣ заминаи илмию назариявӣ фароҳам меоварад. Тавсияҳои амалии муаллиф ва хулосаҳои диссертатсия дар фаъолияти Кумитаи давлатии амнияти миллӣ, Вазорати корҳои дохилӣ, Кумитаи дин, танзими анъана ва ҷашну маросими назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти баланд бардоштани маърифати иттилоотии ҷавонон ва мубориза бар зидди терроризми иттилоотӣ ва таҳдидҳои иттилоотӣ метавонанд истифода бурда шаванд.

Таҳқиқоти диссертатсионии мазкур ба рамзи ихтисоси тасдиқнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон 6D050200 – Сиёсатшиносӣ, 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ (илмҳои сиёсӣ) мутоиқат менамояд.

Эътимоднокии натиҷаҳои бадастомада ва хулосаҳои муаллиф ба воситаи илмияти диссертатсия, методология ва методҳои истифодашуда, адабиёти

илмии истифодашуда ва аз ҷониби муаллиф мустақилона мавриди омӯзиш қарор гирифтани мавзӯи таҳқиқотӣ асоснок карда мешавад. Муаллиф дар ҳамаи марҳилаҳои таҳқиқот иштирок намуда, натиҷаҳои пажӯҳиши худро дар шакли мақолаҳои илмӣ ҷоп намудааст. Мазмуну мундариҷаи диссертатсия ба талаботи муқарраргардида ҷавобгӯ буда, таҳқиқоти илмии анҷомёфта ба шумор меравад. Автореферати диссертатсия муҳтавои асосии таҳқиқоти мазкурро пурра ифода менамояд. Хулосаҳои муаллиф дар асоси равандҳои сиёсии дохилию хориҷӣ ва таҳлили ҳодисаю воқеаҳои ҷаҳони муосир таҳия гардидаанд. Муаллиф рушди бемайлони технологияҳои иттилоотию коммуникатсиониро возеҳу равшан нишон дода, дар заминаи он ба вучуд омадани таҳдиду хатарҳои иттилоотиро асоснок намудааст.

Саҳми шахсии унвонҷӯи дарёфти дараҷаи илмӣ дар омӯзиши мавзӯи таҳқиқот дар чунин ҳолатҳо ифода меёбад: алоқамандии соҳаҳои гуногуни амният бо амнияти иттилоотиро таҳлилу баррасӣ намуда, амнияти иттилоотиро ҳамчун омили таъмини амнияти миллӣ муаррифӣ карда тавонистааст; таҳдиду хатарҳои иттилоотӣ ва оқибатҳои ногувори онҳоро муайян намуда, ҷиҳати пешгирии таҳдидҳои мазкур ва таъмини ҳолати ҳимоятшавандагии манфиатҳои миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсияҳои худро пешниҳод намудааст; натиҷаҳои таҳқиқоти худро дар шакли мақолаи илмӣ таҳия карда, дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расонидааст; таҳқиқоти худро ҷамъбаст намуда, натиҷаҳои онро дар шакли хулосаҳои мушаххас ва тавсияҳои амалӣ таҳия сохтааст.

Натиҷаҳои асосии диссертатсия дар мақолаҳои илмии муаллиф инъикос гардидаанд. Муаллиф вобаста ба мавзӯи таҳқиқшуда 6 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшаванда ҷоп намудааст.

Мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои тақризшаванда ҷоп шудаанд:

1. Холиқов Ф.А. Амнияти иттилоотӣ ва хусусиятҳои он дар шароити муосир [Матн] / Ф.А. Холиқов // Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз. –2020. –№4. –С.96-107. ISSN 2075-9584
2. Холиқов Ф.А. Амнияти иттилоотӣ қисми ҷудонашавандаи амнияти миллӣ [Матн] / Ф.А. Холиқов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Баҳши

илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2020. –№9. – С.395-406. ISSN 2413-5151

3. Холиқов Ф.А. Таҳдидҳои иттилоотӣ ва шаклҳои зоҳиршавии онҳо [Матн] / Ф.А. Холиқов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2021. –№1. – С.173-183. ISSN 2413-5151
4. Холиқов Ф.А. Заминаҳои ташаккулёбии муборизаҳои иттилоотӣ дар замони муосир [Матн] / Ф.А. Холиқов // Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз. – 2021. –№2. –С.72-86. ISSN 2075-9584
5. Холиқов Ф.А. Амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва самтҳои асосии таъмини он [Матн] / Ф.А. Холиқов // Идоракунии давлатӣ. – 2021. –№3 (52). –С.265-275. ISSN 2664-0651
6. Холиқов Ф.А. Терроризми иттилоотӣ ҳамчун таҳдид ба амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Ф.А. Холиқов // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. –2021. –№3. –С.142-149. ISSN 0235-005X

Объект ва предмети таҳқиқот ба таври дуруст муайян гардидаанд. Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот дар сатҳи зарурӣ иҷро шудаанд. Диссертатсияи барои муҳокима пешниҳодгардида кори илмию таҳқиқотии мустақилона анҷомёфтае мебошад, ки дар он зарурият ва муҳимияти таъмини амнияти иттилоотӣ дар шароити тезу тунд гардидани муборизаҳои иттилоотӣ ҳамчун ба таҳлилу баррасӣ ғардидаанд. Натиҷаҳои таҳқиқот ҳам барои таъмини амнияти иттилоотӣ ва ҳам барои таъмини амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти бағоят муҳим доранд. Таҳқиқоти мазкур дар илмҳои сиёсии ватанӣ иқдоми хеле муҳим ба шумор рафта, дар он паҳлуҳои мухталифи амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо диди нав муайян карда шудаанд.

Мазмуну мундариҷаи таҳқиқот, маводи дар диссертатсия истифодашуда, ҷанбаҳои назариявӣ методологии диссертатсия ва мақолаҳои ҷопнамудаи доктараби дарёфти дараҷаи илмӣ бо ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва

технологияҳои сиёсӣ мувофиқат менамоянд. Диссертатсия аз рӯи натиҷаҳои назариявӣ, хулосаҳои илмӣ, тавсияҳои амалӣ ва сатҳу сифати таҳияи худ ба талаботи муқаррарнамудани Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ аст.

Ҳамин тариқ, диссертатсияи Холиқов Фирдавс Алиевич дар мавзӯи: «Амнияти иттилоотӣ ҳамчун омили таъмини амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ барои ҳимоя тавсия мегардад.

Хулосаи мазкур дар ҷаласаи васеи кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ аз 9 – уми июни соли 2021 қабул гардидааст.

Дар ҷаласаи кафедра 12 нафар иштирок намуданд.

Натиҷаи овоздиҳӣ: тарафдор – 12 нафар, зид – нест, бетараф – нест. Сураҷаласаи №11 аз 9 – уми июни соли 2021.

Раиси ҷаласа:

и.в. мудири кафедраи сиёсатшиносӣ,
номзоди илмҳои сиёсӣ

Амиров Т.Ш.

Котиби ҷаласа:

Эшонҷонова Ф.

Имзоҳои номзоди илмҳои сиёсӣ Амиров Т.Ш. ва Эшонҷонова Ф. - ро тасдиқ менамоям.

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси ДДОТ ба номи С.Айнӣ

Назаров Д.

Суроғай муассиса:

734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш.Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 121.

Тел.: (+992 37) 224-13-83

E-mail: tgpu@mail.ru

Сомонаи расмӣ: www.tgpu.tj